

בעזה"ש"ת

ספר

אמונת שביעית

קיצור הלכות

שביעית

✽

מיוסד על דברי רבינו החזון איש

ונוספו עליו פסקי גדולי ההוראה

בשאלות המעשיות

שנת השמיטה התשע"ה

אין בו כל התנאים הנ"ל, הוי חולין ואפילו בפירות אכילה הדין כן.

התנאים לקדושת שביעית

א. כל דבר שגידולו מן הארץ ועומד לשימוש האדם קדוש הוא בקדושת שביעית ובלבד שימולאו התנאים הבאים.

הנאתו וביעורו שווים

ב. מין צומח^י אשר הנאתו מן הדבר היא בזמן שמתכלה. באופן שהנאתו היא לאחר משתכלה הדבר אין בו קדושה.^י

הנאתו לפני ביעורו

ג. גם באופן שההנאה הבאה מהשימוש היא לפני כילוי הדבר הרי זה קדוש.^ט

מיוחד לשימוש שהנאתו וביעורו שווים

ד. שיהיה מיוחד לשימוש לרוב בני האדם שימוש אשר הנאתו וביעורו שווים אך אם אין עומד לכך אין בו קדו"ש אף אם כוונת המשתמש כן, שלא במחשבתו תלוי הדבר.^ט

מקום שאין משתמשים בו באופן זה

ה. אם ראוי לשימוש אלא שבאותו מקום או זמן אינו עומד לכך מפני שרוב בני אדם אינם משתמשים בו אלא משליכים אותו, הוי כמו שעומד לשימוש חולין ואין בו קדושה.^י וראה לקמן בעניין קליפות וגרעינים.

יג. ראה להלן באלו חלקי הצומח יש קדו"ש.

יד. כמבואר בסוכה מ' א' דבעינן הנאתו וביעורו שווים.

טו. כך מבואר בדברי בעה"מ סוכה י"ט ב' וכ"כ במשנה ראשונה פ"ז מ"א ו' דלכן בצמחים המיועדים לריח יש קדו"ש וכ"כ הגרעק"א ב"ק ק"א ב' בתוד"ה שהנותן, וברש"ס בפי' לירושלמי פ"ח ה"א חולק. [ראה בהקדמה]. וראה ד"א פ"ז הי"ט בבה"ל הוורד והכופר ובפ"ה ס"ט בבה"ל ד"ה שאין קדו"ש ושם בהל' כ"ב בבה"ל הצורר תבלין.

טז. סוכה מ' א' ותוס שם ד"ה לקטן.

יז. כ"כ החזו"א סי"ד סק"י לעניין קליפות.

בזה"ז וכבר הוכרע ע"י מנהג ישראל כדעת התוס' והר"מ דגם בזה"ז אין קנין, והלכך אין מקום כלל להקל לישראל לעשות מלאכה בשדות הנכרים בשביעית אפילו בזה"ז.

למעשה, מנהג ירושלים כדעת הב"י ופאה"ש^{פד}, אולם החזו"א כתב, "כבר הוכרעה הלכה זו ע"פ דברי הר"מ בתשובה וכמנהג הקדום כמו שכתבו הרי"ק, מבי"ט, מהרי"ט, חרדים ושל"ה ובעל חיי אדם וכן המנהג ביישוב החדש". [לנהוג קדו"ש בשל נכרי].

קדושת שביעית בפירות נכרי

לו. פירות שגדלו בשדה נכרי דעת הבית יוסף ופאה"ש שאין נוהג בהם קדושת שביעית וכן מנהג ירושלים ודעת המבי"ט שנוהג בהם קדושת שביעית וכן הכריע החזו"א. ואף לדעה זו מותר לקנות מנכרי שזרע בשדהו^{פה} בשביעית [אף אם קונה הרבה בבת אחת^{פז}] אבל הפירות קדושים בקדושת שביעית. אומנם לקנות מישראל הסוחר בפירות נכרי אסור, וראה הערה. ^{פו} מי שהולך ממקום שנוהגים קדו"ש למקום שאין נוהגים י"א שרשאי להמשיך במנהגו בצינעה. [פירות שביעית עמ' קכ"ד בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל וראה שם הדין להיפך] וראה הערה פ"ז.

שדה ישראל שעובד בה נכרי

לז. נכרי העובד בשדה של ישראל דין הגידולים כגידולי ישראל לכל דבר, לקדושת שביעית וספיחין ושמור ונעבד.^{פח}

פד. יש שהחמירו בדבר וכדעת המבי"ט והחזו"א, ראה משמרת השביעית בסוה"ס וכ"מ בשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מאידך דעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל שאין לשנות המנהג. פה. יש שהשדות שייכים לשלטון או לישראל פרטי ובאופן זה אין זה שדה נכרי אלא שדה ישראל שנכרי עובד בה כדלקמן.

פו. דאינו זוכה מן ההפקר אלא מהנכרי, עמו"א עמ' פ' בשם הגר"נ קרליץ שליט"א. פז. כתב בבה"ל פ"ד הכ"ט ד"ה גוי שקנה, "וגיסי הגר"ש ברזם זצ"ל שאל ממרן אם מותר לקנות פירות גוים בשביעית מישראל הסוחר בהן על סמך המקילין והשיב שאסור ושאל הרי אין איסור דלפ"ע כאשר על ההוא יש על מי לסמוך להתיר והשיב אין עליהן על מה לסמוך ולאחד השיב אין להם רשות לנהוג כן ומעשה שא' סמך על המקילין ולא ביער יין של שביעית והורה לו מרן לשפוך את היין שנאסר ועי' בחזו"א שביעית סי' י"ד סקי"ג". פת. ד"א פ"ד ס"ק רי"א וראה הערה לעיל.